

Riktlinjer för förskolans uppdrag i Örebro som teckenspråkshuvudstad.

Med anledning av Örebro kommuns utredning *Teckenspråkig förskola i Örebro kommun - En juridisk sammanställning och tolkning av rådande bestämmelser*¹, Örebro kommuns avsiktsförklaring som Europas ledande teckenspråksstad² samt gällande rätt har Förskolenämnden beslutat om nya riktlinjerna gällande förskolans roll i Örebro som teckenspråkshuvudstad. Riktlinjen är framtagen för att värna rättigheten till svenskt teckenspråk för döva barn, barn med hörselnedsättning och barn som av andra skäl har behov av svenskt teckenspråk samt för att främja språkutvecklingen i svenskt teckenspråk i enlighet med Örebro kommuns avsiktsförklaring och gällande bestämmelser.

Riktlinjerna har inför införandet 2021 skickats på remiss till den Specialpedagogiska skolmyndigheten, Örebro universitet eller motsvarande kompetens inom svenskt teckenspråk samt Dövas förening i Örebro. Riktlinjerna revideras fortlöpande.

Bakgrund.

I Örebro finns en avsiktsförklaring som innebär att Örebro kommun tillsammans med Region Örebro län, Örebro universitet, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Länsstyrelsen i Örebro tillsammans ska utveckla och synliggöra teckenspråkiga och svenskt teckenspråk med målet att Örebro ska vara Europas ledande teckenspråkshuvudstad. Tillsammans vill parterna att teckenspråkiga invånare ska känna framtidstro, delaktighet, tillit och att ha makt och möjlighet att påverka sina egna liv och samhällsutvecklingen.

Gemensamt kommer parterna att:

- aktivt samverka för att förbättra och skapa jämlika livsvillkor
- aktivt samverka för att skapa likvärdiga förutsättningar till lärande, utbildning och arbete
- förbättra kunskapen om teckenspråkiga inom den egna organisationen
- samverka med företrädare från språkgruppen för att ta vara på teckenspråkigas kompetens och erfarenhet
- ta fram en gemensam aktivitetsplan för Europas teckenspråkshuvudstad

Som en förlängning av avsiktsförklaringen har kommunstyrelsen i Örebro kommun även förtydligat att svenskt teckenspråk ska jämföras med de andra nationella minoritetsspråken³.

Enligt språklagen (2009:600) har det allmänna ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket. Den som är döv eller hörselskadad, eller av andra skäl har behov av svenskt teckenspråk, ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket. Enligt förskolans läroplan (Lpfö18) beskrivs att förskolan ska främja språkutvecklingen i det svenska teckenspråket samt att förskolan ska ge varje barn som är döv,

---

¹ Teckenspråkig förskola i Örebro kommun (2020)

² Avsiktsförklaring – Örebro som Europas teckenspråkshuvudstad (2021).

³ Ett Örebro för framtiden – Kommunledningen i Örebros övergripande strategier och budget 2021 med plan för 2022–2023.

har hörselnedsättning och barn som av andra skäl har behov av teckenspråk förutsättningar att utveckla svenskt teckenspråk.

Av de kommunala förskolorna i Örebro har förskolan Klöverängen ett utökat uppdrag att arbeta i enlighet med denna riktlinje⁴.

Arbetet med teckenspråkig förskola.

Förskole- och grundskoleförvaltningen ska säkerställa att det finns förskoleplatser för barn med behov av teckenspråk som är folkbokförda och bosatta i Örebro kommun. Med barn i behov av teckenspråk avses döva barn, barn med hörselnedsättning, barn med cochleaimplantat samt barn som av andra skäl har behov av svenskt teckenspråk. Barn som av andra skäl har behov av svenskt teckenspråk är exempelvis barn till döva föräldrar eller föräldrar med hörselnedsättning, CODA (Children of deaf adults)⁵.

Placering på förskola sker med stöd av fastställda principer enligt *Riktlinjer för förskola, fritidsbem och omsorg obekvämt arbetstid*. Riktlinjen tydliggör bland annat att barn som har behov av särskilt stöd i sin utveckling ska erbjudas plats skyndsamt och där barnets behov bäst kan tillgodoses och att det kan innebära förtur.

Omfattning av arbetet med teckenspråkig förskola.

För att upprätthålla ändamålsenliga verksamheter inom svenskt teckenspråk ska Förskole- och grundskoleförvaltningen arbeta för att främja det svenska teckenspråket. Förskole- och grundskoleförvaltningen ska säkerställa att det finns ändamålsenlig verksamhet på en eller några av de kommunala förskolorna i Örebro utifrån barns behov av svenskt teckenspråk. Nedan anges vad arbetet med att tillhandahålla ändamålsenliga verksamheter innebär.

Förskole- och grundskoleförvaltningen ska arbeta för att säkerställa:

- Att förskoleverksamhet bedrivs utifrån målen i Läroplanen för förskolan med ett utökat uppdrag i kommunikation i svenskt teckenspråk.
- Väl sammansatta och storleksmässigt lämpliga barngrupper utifrån utvecklingsnivå, särskilda rättigheter, ett inkluderande förhållningssätt samt verksamhetens öppettider. Det är rektor som beslutar om barnens fördelning på grupper⁶.
- Att pedagogerna har kunskaper i svenskt teckenspråk, dövkultur och hörselvetenskap samt att adekvat teckenspråkskompetens finns tillgänglig under dagen.
- En inomhusmiljö som är utrustad med teknik utifrån allas särskilda rättigheter samt underhålla och byta ut teknisk utrustning när så behövs så att den alltid är uppdaterad och väl fungerande. Miljön ska även anpassas visuellt.
- Kontinuerlig fortbildning av personal i svenskt teckenspråk, dövkultur/dövas kultur och hörselvetenskap.
- Samverkan med vårdnadshavare och externa aktörer vid behov.

---

⁴ Upphörande av uppdragshandling för Klöverängens förskola (Fö 217/2022)

⁵ Språkrådet (2019). Språklagen i praktiken – riktlinjer för tillämpning av språklagen. Stockholm: Språkrådet.

⁶ 2 kap. 10 § skollagen (2010:800)

2024-10-22

Fö 666/2024

- Att tolkar tillhandahålls vid behov till såväl pedagoger som vårdnadshavare.

Mottagande av barn från andra kommuner.

Vårdnadshavare till barn som är bosatta i andra kommuner har möjlighet att ansöka om placering för barn i behov av svenskt teckenspråk i Örebro kommun. Kommunen där barnet är folkbokfört måste godkänna placeringen⁷ och Örebro kommun som mottagande kommun prövar förutsättningarna för ett mottagande i mån av plats. Bedömningen görs utifrån om barnets förhållanden motiverar en plats i förskolan, i relation till kommunens egen planering och ekonomiska förutsättningar.

Bilagor:

- 1) Teckenspråkig förskola i Örebro kommun - En juridisk sammanställning och tolkning av rådande bestämmelser, Bou 1078/2020.
- 2) Örebro kommuns avsiktsförklaring för Örebro som europeisk teckenspråkshuvudstad, Ks 463/2021.
- 3) Upphörande av uppdragshandling för Klöverängens förskola (Fö 217/2022)

---

⁷ Ett särskilt yttrande erfordras av ansökande kommun och därefter ska kommunerna komma överens om en interkommunal ersättning.